

De F van Fantasie
Twintig voorleesverhalen verrijkt met lessuggesties
en creatieve schrijfoopdrachten

© 2025 Marlies Verhelst | Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van de artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van artikel 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

No part of this publication may be reproduced in the context of text and data mining for any other purpose which is not expressly permitted by law without permission of Boom Uitgevers.

Vormgeving en opmaak: JACKY-O, Rotterdam
Illustraties: Sabine van der Ploeg, Het Illustratiekabinet

ISBN 9789024470419
NUR 840
www.boom.nl/primair-onderwijs

De F van Fantasie

Twintig voorleesverhalen verrijkt met lessuggesties
en creatieve schrijfoopdrachten

Marlies Verhelst

Illustraties:

Sabine van der Ploeg

Boom

Voorwoord

Voor basisschoolleerlingen is het bijna magisch om te merken dat ze kunnen opschrijven wat zij in hun hoofd hebben. Wie goed kan schrijven, heeft meer succes op school. Woorden vinden voor wat je denkt en voelt, is in elke denkbare situatie belangrijk. Creatief schrijven helpt de schrijfvaardigheid. Maar creatief schrijven is niet vanzelfsprekend.

Mijn zoon moest op de basisschool een keer een verhaal schrijven. De opdracht luidde: 'Schrijf een verhaal over de herfstvakantie.' Dat was het. Geen intro. Geen inventarisatie. Geen klassengesprek. Geen terugblik op avonturen en belevenissen.

Op vrijdag moest de opdracht af zijn. Mijn zoon stelde het uit, deed vaag over de opdracht en op donderdagavond kwam de aap uit de mouw: hij had geen idee hoe hij moest beginnen.

Aan de eetkamertafel namen we de herfstvakantie nog eens door. 'Weet je nog dat we een molletje zagen in het bos?' begon mijn man. 'O ja. Ik vond het zo jammer dat de foto mislukte,' reageerde mijn zoon. 'Ik herinner me ook nog die speeltuin met kabelbaan,' zei ik. Het gezicht van mijn zoon lichtte op. 'Papa roetsjte er zo enthousiast vanaf dat hij de grond raakte.' Mijn zoon schoot weer in de lach.

Na het ophalen van alle herinneringen kon hij een keuze maken en niet veel later zat hij in het schoolschrift te schrijven.

Zoals het mijn zoon verging, zo vergaat het veel leerlingen. Ze denken dat ze geen fantasie hebben, maar dat is niet waar. Alle leerlingen hebben fantasie, maar soms zit het diep weggestopt. Ze hebben een duwtje nodig, een trigger, een leerkracht of ouder die de fantasie naar boven haalt.

Dit boek helpt je om creatief schrijven in je klas tot een succes te maken. Daarom staan er ook geen losse opdrachten in het boek, maar krijg

je allerhande tools die helpen om iedere leerling schrijfvertrouwen en schrijfplezier te geven. De opdrachten vloeien voort uit korte voorleesverhalen die weer voorafgaan door suggesties om het opdiepen van de fantasie te vergemakkelijken. De voorleesverhalen zijn de basis van dit boek! Ze geven houvast bij het schrijven en nodigen uit tot een gesprek.

Het boek kun je ook heel goed thuis gebruiken. In een enkel geval is een verwerkingsopdracht iets meer gericht op een groep, maar er blijft een ruime keuze over om thuis creatief aan de slag te gaan met lezen en schrijven. Dus daar waar 'leerkracht' staat, kan ook 'ouder, verzorger, opa, oma enzovoort' gelezen worden. En waar 'leerling' staat, kun je ook 'kind' lezen.

Elk hoofdstuk is op dezelfde manier opgebouwd volgens het principe van de zes V's.

Vorbereiding

In één oogopslag zie je wat jij nodig hebt en wat de leerlingen nodig hebben. Het is niet zo dat je winkels hoeft af te struinen voor voorwerpen, bijzondere pennen, magisch papier. Zeker niet. Het gaat bijna altijd om de basis voor het schrijven: een potlood of een pen om mee te schrijven, kleurpotloden, een A4 met of zonder lijntjes enzovoort. Een enkele keer heb je iets meer nodig en daarvoor is het handige voorbereidingslijstje. Wil je toch extraatjes toevoegen aan je les, dan mag dat uiteraard. Soms geef ik daar ook nog wel een suggestie voor.

Vooraf

De uiteindelijke schrijfopdrachten vloeien voort uit korte voorleesverhalen. Natuurlijk kun je beginnen met het voorlezen van zo'n verhaal. Je zult echter merken dat je nog meer succes zult ervaren bij de leerlingen als je ze vooraf nieuwsgierig maakt naar dat verhaal. Denk bijvoorbeeld aan het laten zien van een mysterieus ingepakt voorwerp, het voorlezen of het vertellen van een grapje dat past bij het verhaal.

Voorleesverhaal

Vervolgens lees je het relatief korte verhaal voor. De voorleestijd bedraagt nooit langer dan vier of vijf minuten, zodat ook minder geconcentreerde leerlingen de inhoud tot zich kunnen nemen.

Vragen

Stel na het verhaal een aantal vragen en bespreek de antwoorden. Soms hoef je alleen maar te inventariseren. Laat het maar stromen bij de leerlingen. Alles is goed. Die vragen zijn heel belangrijk om het denken op gang te brengen. Leerlingen die denken dat ze fantasieloos zijn, krijgen zo een handvat of raken geïnspireerd door de antwoorden van hun klasgenoten.

Verschillende opdrachten

In het boek staan per hoofdstuk verschillende opdrachten die aansluiten bij het voorleesverhaal. Je kunt er een kiezen. Je kunt ze ook allemaal doen. Misschien niet op hetzelfde moment, maar een dag of een week later. De ene opdracht is soms net iets makkelijker dan de andere, past wat meer bij je klas of spreekt jou gewoon net wat meer aan. De ene opdracht leidt tot een korte uitwerking, de andere tot een compleet verhaal enzovoort.

Vervolg

Hier plaats ik tips om het verhaal en de schrijfo opdracht een vervolg te geven. Denk bijvoorbeeld aan een tip om informatieve boeken rond het thema van het verhaal neer te zetten, een voorstel voor een tentoonstelling of een kleine vervolgo opdracht op het digibord.

Dit boek staat vol met letters die woorden vormen en helpen bij de verbeeldingskracht van leerlingen. Laat hen genieten van de verhalen en van de kracht van die ene letter. De F van Fantasie!

Heel veel plezier met het voorlezen van de verhalen en het uitvoeren van de opdrachten!

Marlies Verhelst

Inhoudsopgave

1	Raar haar	11
2	Logeren	17
3	Minimonsters	23
4	Het verdwenen snoepgoed	29
5	Magisch Eenhoornijs	37
6	Een doekel	43
7	Poedersuiker	49
8	Hagatha en haar toverdrank	55
9	Wedstrijd	61
10	Gevonden	67
11	Babykangoeroe	73
12	Soep	79
13	De baas van Nederland	85
14	Joep	91
15	Bevrijd	97
16	Een broodje kroket	103
17	De big five	109
18	Pakketje	115
19	Spekkies	121
20	Opa Porsche	127
	Over de makers	133

1

Raar haar

Vorbereiding

Leerkracht:

- Een kleedje, een toilettas of een doosje met daaronder of daarin een kam, een borstel, een schaar, eventueel een kapmantel, een tondeuse of een föhn.

Leerlingen:

- Opdracht 1 en 2: een blanco A4, een potlood, kleurpotloden;
- Opdracht 3 en 4: een blaadje met lijntjes, een potlood of een pen om mee te schrijven.

Vooraf

Maak een vragenronde door de klas. Wie weten al wat ze later willen worden?

Het voorleesverhaal gaat over een beroep. Wie kan raden over welk beroep het gaat? Haal van onder een kleedje of uit een toilettas of een niet-doorschijnend doosje een voor een de volgende voorwerpen: een kam, een borstel, een schaar (eventueel een kapmantel, een tondeuse of een föhn). Bij welk beroep horen deze voorwerpen?

Raar haar

Ishana kijkt een filmpje op haar tablet, als haar moeder roept.

'We gaan!'

'Yes! Naar de kapper.' Ishana springt op. 'Gaan we met de auto of op de fiets?'

'We gaan lopend.'

'Nee, dat is toch veel te ver?'

Mama lacht. 'Er is een nieuwe kapsalon in de stad. Vlakbij. Nog geen twee minuten lopen! We ... wacht ... mijn telefoon trilt ...'

Ishana ploft terug op de bank. Als haar moeder met iemand belt, duurt dat altijd heel lang.

'Ja?' roept mama in haar telefoon. 'Nee, dat meen je niet!' Mama's wenkbrauwen fronsen. 'En je weet zeker dat jij niets hebt? Alleen glasschade ... aha ... een troep ... ja, dat snap ik. Wacht, ik spring nu op de fiets en kom eraan. Tot zo!'

'Wie was dat?' vraagt Ishana.

'Oma!' zegt mama. 'Ze heeft met de stofzuigerslang een ruit ingetikt. Overal ligt glas. Ze was helemaal in paniek. Je kent oma. Ik ga er meteen heen.'

Ishana zucht. 'Maar we zouden toch naar die nieuwe kapper gaan?' Ze had zich net zo verheugd op een nieuw kapsel.

'Je kunt wel alleen. De straat uit en dan rechts. Net voorbij het wijkcentrum. Het kan niet missen.' Mama loopt naar de keukenla en pakt er geld uit.

'Neem ook de sleutel mee, want ik weet niet hoe laat ik precies weer thuis ben. Ik moet regelen dat iemand de ruit maakt.'

Mama geeft Ishana een kus. 'Tot straks.'

De kapsalon is inderdaad niet ver. Als Ishana de deur opendoet, rinkelt een belletje. Er komt een man met een schort naar haar toe.

'Hoi, wil je geknipt worden?' vraagt hij.

'Graag,' antwoordt Ishana.

'Ga maar in deze stoel zitten,' zegt de kapper.

Ishana gaat zitten en dan ziet ze het pas. Er hangt geen spiegel aan de muur. Ze kijkt om zich heen. In de hele kapsalon is geen spiegel te bekennen. Ondertussen is de kapper begonnen met kammen en knippen. Ishana voelt zijn handen steeds snel over haar hoofdhuid gaan. Wat doet hij toch allemaal?

'Zo, klaar!'

Snel rekt Ishana af en dan holt ze naar huis. Binnen gaat ze meteen naar de badkamer. Ze houdt haar adem in als ze de deur opendoet en naar de spiegel loopt. Nu zal ze zien hoe ze eruitziet. O nee! Wat een raar haar! Naar deze kapper gaat ze nooit meer!

Vragen

Bespreek de volgende vragen: wat doet een kapper allemaal bij een klant? Hoe zou het haar van Ishana er na het kappersbezoek uitzien? Met welk kapsel zou jij blij zijn? En met welk kapsel juist helemaal niet? Waarom?

Verschillende opdrachten

- 1 Vouw een blanco A4 doormidden. Teken jezelf links zoals je er nu uitziet en rechts met heel ander haar!
- 2 Maak een stripverhaal van vier vakjes over het bezoek aan de nieuwe kapper in de stad, die kapper zonder spiegels. Thuis zie je pas hoe je haar zit. Hoe reageer je als je jezelf in de spiegel ziet? Ben je blij met je nieuwe haar? Of vind je het haar maar raar? Gebruik praatwolkjes, maar laat ook met een lachende of boze mond zien of je tevreden bent.
- 3 Schrijf een dialoog tussen de kapper uit het verhaal en jezelf. Hier zie je een beginnetje.

Kapper: Goedemorgen, waarmee kan ik je helpen?

Ik: Ik wil graag geknipt worden.

Kapper: ... enzovoort.

- 4 Als je moeder thuiskomt, schrikt ze ook van je haar. Zij zal die kapper wel eens gaan vertellen dat je helemaal niet blij bent met het rare haar. Samen gaan jullie terug naar de kapperszaak. Hoe voel je je als je binnenkomt? Wat zegt je moeder? En hoe reageert de kapper? Schrijf deze scène.
Beginnetje:

Stampvoetend loopt mama naast mij terug naar de kapperszaak. Ik open de deur en ...

Vervolg

Haal de tekeningen van opdracht 1 op, hussel ze door elkaar en deel ze opnieuw uit. Laat de leerlingen goed kijken en laat ze dan binnen twee minuten de eigenaar van de tekeningen vinden.

Laat enkele dialogen voorlezen door twee leerlingen.